

## ЗМІСТ

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| ВСТУП .....                                                         | 3   |
| РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ..           | 7   |
| 1.1. Поняття бюджетної безпеки як економічної категорії.....        | 7   |
| 1.2. Особливості управління бюджетною безпекою .....                | 18  |
| 1.3. Методика оцінювання бюджетної безпеки держави .....            | 25  |
| РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....                     | 35  |
| 2.1. Стан та динаміка індикаторів бюджетної безпеки України .....   | 35  |
| 2.2. Оцінка рівня бюджетної безпеки України.....                    | 44  |
| 2.3. SWOT-аналіз бюджетної безпеки України.....                     | 56  |
| РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ<br>УКРАЇНИ ..... | 65  |
| 3.1. Вдосконалення бюджетної політики України.....                  | 65  |
| 3.2. Рекомендації щодо зміцнення бюджетної безпеки України .....    | 80  |
| ВИСНОВКИ.....                                                       | 95  |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ .....                                | 100 |

## ВСТУП

**Актуальність дослідження.** В сучасних умовах економіка України потребує здійснення швидких та ефективних реформ для забезпечення сталого економічного розвитку, досягнення соціально-політичної стабільності, підвищення рівня життя населення. Посилення уваги до проблем національної бюджетної безпеки обумовлено динамікою суспільних процесів як у глобальному, так і в національному вимірах, а також вагомою роллю бюджетної безпеки у гарантуванні економічного суверенітету держави, забезпеченні макроекономічної стабільності та реалізації соціально-економічної стратегії. При цьому показники і критерії бюджетної безпеки відіграють роль ключових індикаторів фінансової стійкості й стабільності економічної системи, а характер бюджетної політики, вирішальною мірою, визначає вектори національної стратегії розвитку.

На сьогоднішній день бюджетна безпека виступає однією з найважливіших складових забезпечення стійкого та поступального розвитку економічної системи будь-якої країни, оскільки саме бюджет виступає основним інструментом забезпечення ефективного виконання державою її функцій, обороноздатності країни, сприятливих умов функціонування галузей народного господарства, зростання науково-технічного потенціалу країни, підвищення якості державних послуг й рівню соціального захисту населення та ін. Відповідно, ефективне управління бюджетною безпекою є запорукою забезпечення можливостей не лише виживання, але й розвитку національної економічної системи, збільшення рівню її адаптаційності та опірності до негативної дії загроз, небезпек та ризиків внутрішнього та зовнішнього походження.

Актуальність дослідження проблематики бюджетної безпеки в сучасних умовах пояснюється тим, що протягом багатьох років Україна має дефіцитний державний бюджет, що потребує залучення до фінансування за рахунок зовнішніх та внутрішніх запозичень грошової емісії та інших

заходів, які негативно впливають на рівень фінансової безпеки держави в цілому.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематиці концептуального визначення сутності бюджетної безпеки країни, дослідженню особливостей побудови та елементів механізму її забезпечення присвячено наукові праці багатьох закордонних та вітчизняних науковців. Зокрема можна виділити таких авторів, як: Архирейська Н. В., Балацький Є.О., Баранова В.Г., Барановський О. І., Богдан Т. П., Богма О. С., Боголиб Т.М., Богомолова Н.І., Бородій О.А., Боронос В. Г., Бутурлакiна Т.В., Вареник В. М., Варналій З.С., Височина А. В., Горбач Д.О., Горбулін В.П., Городецький А.В., Грабчук О. М., Данілян О. Г., Деменок О.В., Дем'янишин В. Г., Дехтяр Н. А., Длугопольський О.В., Довгань Л.П., Єрмошенко М.М., Загородній А.Г., Заїчко І. В., Залізко Н.М., Зверук Л. А., Кишакевич Б.Ю., Ковальчук С.В., Ковпак Є.В., Колісник О.В., Корен Н.В., Кудряшов В.П., Кулінська А. В., Куценко Т. Ф., Лисяк Л. В., Луцик-Дубова Т.О., Макогон В.І., Михайленко С. В., Мярковський А.В., Огонь Ц.Г., Онищенко С. В., Опарін В. М., Пасічний М. Д., Перчук О. В., Петричко М. М., Піхоцький В.Ф., Постоленко Ю. П., Рибак С.І., Ромащенко Т.Д., Савицька О.В., Сергієнко Л. К., Сибірянська Ю. В., Соколов Ю.А., Соловійов В.І., Стефанюк І. Б., Сухоруков А.І., Фролов С.М., Червінська О. С., Швайко М. Л., Шевченко Г. Л., Штулер І. Ю., Юрій С.І., Яковенко Т. М. Незважаючи на значну кількість публікацій у періодичних виданнях та науковій літературі, слід зауважити, що існує потреба в подальшому дослідженні, оскільки до цього часу не повною мірою вивчено проблематику наукового визначення і місця бюджетної безпеки в системі фінансової безпеки взагалі, а також склад показників, що характеризують її рівень і не сформовано комплекс заходів щодо зміцнення бюджетної безпеки України в сучасних умовах.

Тому **метою** дипломної роботи є дослідження бюджетної безпеки України на сучасному етапі.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- визначити поняття бюджетної безпеки як економічної категорії;
- з'ясувати особливості управління бюджетною безпекою;
- розглянути методику оцінювання бюджетної безпеки держави ;
- проаналізувати стан та динаміку індикаторів бюджетної безпеки України;
- здійснити оцінку рівня бюджетної безпеки України;
- провести SWOT-аналіз бюджетної безпеки України;
- запропонувати напрями вдосконалення бюджетної політики України;
- розробити рекомендації щодо зміцнення бюджетної безпеки України.

**Об'єктом дослідження** є бюджетна безпека України як економічне явище.

**Предметом дослідження** є шляхи забезпечення бюджетної безпеки України на сучасному етапі.

**Методи дослідження** обумовлені поставленою метою та завданнями дослідження. В процесі з'ясування теоретичних аспектів бюджетної безпеки держави застосовано методи порівняння, аналізу та синтезу. За допомогою методів індукції, дедукції, статистичного методу, горизонтального, вертикального та трендового аналізу досліджувалася бюджетна безпека України. В процесі розгляду основних напрямів підвищення рівня бюджетної безпеки України використано методи компаративного порівняння, формально-логічний та інші. Висновки дослідження формулювалися за допомогою методів наукової абстракції та узагальнення.

**Інформаційною базою** дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють бюджетні процеси в Україні; монографічні дослідження і наукові публікації вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів; статистичні матеріали Державного комітету статистики України; звітні та оперативні дані Міністерства фінансів України; аналітичні доповіді; електронні ресурси світової мережі Internet.

**Структура дослідження.** Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків та списку

використаної літератури.

## ВИСНОВКИ

Отже, підводячи підсумок, можна зробити наступні висновки.

1. Бюджетну безпеку держави можна визначити як захищеність від впливу внутрішніх і зовнішніх загроз бюджетній системі, що досягається за рахунок здатності органів влади формувати в достатньому обсязі бюджетні ресурси для виконання ними своїх функцій, забезпечувати стійкість основних параметрів платіжно-розрахункової системи, найбільш оптимально залучати та використовувати позикові кошти для фінансування бюджетних видатків, попереджати порушення бюджетного законодавства з метою сприяння стійкому соціально-економічному розвитку держави.

2. Управління бюджетною безпекою є частиною системи управління державними фінансами і являє собою сукупність методів, інструментів та інституціонально-правових важелів впливу на формування та витрачання бюджетних коштів в процесі планування та виконання бюджету, систематичного контролю виконання прийнятих рішень, врахування внутрішніх та зовнішніх ризиків фінансовій системі. Управління бюджетною безпекою ґрунтується на таких принципах: комплексність, безперервність, адаптивність, стратегічна орієнтованість; економічна ефективність. В систему методів управління бюджетною безпекою входять інституціональні, адміністративні, економічні, організаційні та інформаційні методи, використання яких у сукупності сприяє зменшенню бюджетних ризиків, підвищенню ефективності функціонування бюджетної системи та оптимізації бюджетного процесу.

3. Для оцінки бюджетної безпеки в основному використовуються Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, які дають можливість розрахувати зазначені в методиці індикатори та порівняти їх з нормативними значеннями, також вказаними в цій методиці. Крім того, даються вагові коефіцієнти для розрахунку субіндексів економічної безпеки та інтегрального показника економічної безпеки.

4. Проведений аналіз стану та динаміки індикаторів бюджетної безпеки України показав, що відношення дефіциту державного бюджету України до ВВП протягом 2006-2016 рр. мав нестабільну динаміку. В 2011 році відношення дефіциту державного бюджету України до ВВП знизилося до рівня 1,43%. Протягом 2012-2014 років перевищення межі дефіциту державного бюджету відповідно до Маастрихтського договору в Україні відбувалося постійно. В 2015 році показник зменшився до рівня 2,13%, а в 2016 році – наблизився до 3%. Значення індикатора відношення дефіциту/профіциту бюджетних та позабюджетних фондів сектору загальнодержавного управління до ВВП тривалий час знаходиться у небезпечній зоні, що обумовлюється необхідністю бюджетної підтримки позабюджетних фондів. Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет у 2000-2004 та 2009-2010 роках можна вважати оптимальним, у 2005-2008 та 2011-2016 роках значення цього показника перевищує оптимальні 30%, а тому є задовільним. Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету протягом аналізованого періоду має тенденцію, яка спадає з 2006 до 2008 р. (з 17,6 до 8,02%), а вже починаючи з 2009 р. збільшується і з кожним наступним роком має негативну динаміку до зростання і на кінець досліджуваного періоду складає 40,92%, що перевищує критичне значення майже втричі. Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету протягом 2006-2016 рр. має тенденцію, яка спадає з 2006 до 2008 р. (з 17,6 до 8,02%), а вже починаючи з 2009 р. збільшується і з кожним наступним роком має негативну динаміку до зростання і на кінець досліджуваного періоду складає 40,92%, що перевищує критичне значення майже втричі.

5. Для індикаторів бюджетної безпеки за 2000-2016 рр. в основному спостерігається негативна тенденція, яка свідчить про неефективну бюджетну політику. Майже всі показники є проблемними та знаходяться в зоні незадовільного, небезпечного та критичного рівня бюджетної безпеки,

крім показника відношення дефіциту державного бюджету до ВВП, який знаходиться в межах задовільного стану.

6. SWOT-аналіз бюджетної безпеки з виявленням потенційно важливих загроз дозволив здійснити інтегральне оцінювання рівня бюджетної безпеки в цілому. Здійснення моніторингу рівня бюджетної безпеки, для якого застосовуються відповідні індикатори з визначеними пороговими значеннями, призводить до висновку, що саме розбалансованість Державного бюджету є головним дестабілізуючим чинником кризи державних фінансів. Недостатньо продумана державна політика у бюджетній сфері призводить до розбалансування фінансових потоків, переведення дефіциту державного бюджету в приховану форму, ще більш небезпечну, що може стати причиною загострення макроекономічної ситуації. Неадекватне реагування на зазначені загрози може призвести в найближчому періоді до фінансової кризи, яка буде супроводжуватися різким зниженням ВВП, порушенням процесу формування і розподілу централізованих фондів держави, дестабілізацією банківської системи, знеціненням національної валюти та дефолтом.

7. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що основним завданням бюджетної політики України повинна стати стабілізація публічних фінансів шляхом поступового зменшення дефіциту державного бюджету та зниження державного боргу відносно валового внутрішнього продукту в умовах ризиків, викликаних різким зростанням виплат за зовнішнім боргом у найближчі роки та залежністю державного боргу від коливань валютного курсу. Вдосконаленню бюджетної політики України можуть сприяти наступні заходи: організація бюджетного процесу відповідно до сучасних наукових досягнень у галузі економіки та підвищення рівня його об'єктивності, що дозволить визначати ключові макроекономічні показники, обсяг доходів та видатків з максимальною відповідністю реальним економічним умовам та можливостям території; оптимізація структури видатків з метою перетворення державного бюджету з об'єкта політичних маніпуляцій на дієвий механізм забезпечення соціально-економічного

зростання; удосконалення та розширення застосування програмно-цільового методу бюджетування; розширення фінансової бази місцевих органів влади; підвищення ефективності боргової політики; забезпечення прозорості й відкритості бюджетного процесу та ін. Бюджетна політика в Україні має базуватись на імплементації кращого досвіду розвинених країн щодо зміцнення фінансової основи державного бюджету, посилення відповідальності учасників бюджетного процесу, підвищення рівня прозорості на всіх стадіях бюджетного процесу, розвитку середньострокового бюджетного планування й програмно-цільового методу, що можуть стати дієвим напрямом підвищення ефективності діяльності учасників бюджетного процесу в Україні та сприятиме підвищенню рівня бюджетної безпеки України. Для зміцнення бюджетної безпеки України бюджетна політика держави має бути зорієнтована на забезпечення фінансової та економічної стабільності, а також стійкого розвитку країни. Ключовими факторами результативного виконання функцій держави та підвищення якості державних послуг є збалансованість доходів та видатків бюджетної системи, а також ефективне управління дефіцитом та державним боргом.

8. Узагальнений огляд стану бюджетної безпеки України свідчить про наявність багатьох зовнішніх та внутрішніх факторів, що обумовили загострення бюджетної кризи та сформували серйозні загрози для бюджетної безпеки країни, а отже і для макроекономічної стабільності загалом, що обумовлює необхідність реалізації певних практичних кроків на шляху формування ефективної моделі бюджетної безпеки України з урахуванням стандартів ЄС у сфері державних фінансів. Тому в Україні, щоб хоча б частково розв'язати окреслені проблеми, на часі запровадження заходів фіскальної консолідації як антикризової стратегії бюджетної політики, які практикуються у країнах ЄС та інших зарубіжних країнах, котрі мали б обов'язковий характер стосовно як складання бюджету, так і його виконання. Насамперед рекомендується запровадити чіткі національні фіскальні

правила, що ґрунтуються на стандартах ЄС у сфері державних фінансів, а також на зарубіжному досвіді застосування таких правил, але обов'язково з урахуванням специфіки сучасної кризи, яку переживає Україна. З метою зміцнення бюджетної безпеки України необхідно: забезпечити прийняття державного бюджету без дефіциту або хоча б вивести його на мінімальний рівень; більш раціонально здійснювати розподіл бюджетних видатків; створити ефективну систему контролю за використанням бюджетних коштів; посилити контроль над платіжною дисципліною всіх суб'єктів господарської діяльності; удосконалити діючу методику, увівши додаткові індикатори бюджетної безпеки, які ширше охоплювали б використання й залучення бюджетних коштів; удосконалити нормативно-правову базу щодо формування дохідної та видаткової частин бюджету з метою зниження ризиків їх невиконання.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архірейська Н. В. Оцінювання стану бюджетної безпеки України: позитивні та негативні фактори впливу / Н. В. Архірейська // Економічний вісник ДВНЗ "Український державний хіміко-технологічний університет". - 2015. - № 1. - С. 50-55
2. Балацький Є.О. Бюджетні ризики як дестабілізатор фінансової безпеки обласного бюджету / Є.О. Балацький, С.О. Шпіцглюз // Фінансовий простір. – 2015. – № 2 (18). – С. 279–285.
3. Баранова В.Г. Бюджетна система: Навчальний посібник / В.Г. Баранова, О.Ю. Дубовик, В.П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
4. Барановський О. І. Сутність і чинники бюджетної безпеки / О. І. Барановський // Економіка і регіон. - 2016. - № 2. - С. 20-29.
5. Бауманн Е. Стандарти Європейського Союзу у сфері державних фінансів / Е. Бауманн // Фінанси України. - 2013. - № 12. - С. 21-32.
6. Богдан Т. П. Управління державним боргом і макрофінансові ризики в економіці України / Т. П. Богдан // Фінанси України. - 2011. - № 1 (182). - С. 13-22.
7. Богдан Т. П. Сучасні підходи до управління ризиками державного боргу / Т. П. Богдан // Вісник Національного банку України. - 2011. - № 11 (189). - С. 10-17.
8. Богма О. С. Інституціоналізація як інструмент забезпечення бюджетної безпеки країни / О. С. Богма // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер. : Економіка. - 2017. - Вип. 1. - С. 193-197.
9. Богма О. С. Особливості статичного та динамічного характеру категорії «бюджетна безпека» / О. С. Богма // Агросвіт. - 2017. - № 5. - С. 27-30.
10. Богма О. С. Система забезпечення бюджетної безпеки: сутність, функції, ознаки / О. С. Богма // Агросвіт. - 2017. - № 14. - С. 28-32.

11. Богма О. С. Характеристика основних методів управління бюджетною безпекою України / О. С. Богма // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2017. - № 1. - С. 41-45.
12. Боголиб Т. М. Бюджетная система Украины: новая реальность и глобальные вызовы / Т. М. Боголиб // Економічний часопис-XXI. – 2016. – № 156 (1–2). – С. 41–43.
13. Богомоллова Н.І. Ефективність бюджетної політики в системі фінансової безпеки держави / Н.І. Богомоллова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=759>.
14. Бородій О.А. Управління бюджетною безпекою України: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О.А. Бородій. – Чернігів: Чернігів. нац. технол. ун-т, 2015. – 23 с.
15. Боронос В. Г. Моніторинг бюджетної безпеки держави / В. Г. Боронос // Економіка. Фінанси. Право. - 2016. - № 2. - С. 4-7.
16. Бутурлакiна Т. Аналіз сучасного стану бюджетної політики України / Т. Бутурлакiна, М. Сидоран // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. - 2013. - Вип. 35. - С. 40-46.
17. Бюджетний кодекс України: Закон від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - №50-51. - Ст.572.
18. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2016 рік. - К.: Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень, 2017. - 92 с.
19. Вареник В. М. Оцінка бюджетної безпеки України / В. М. Вареник // Європейський вектор економічного розвитку. Економічні науки. - 2015. - № 1. - С. 33–43.
20. Варналій З.С. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: монографія / З.С. Варналій, Т.В. Бугай, С.В. Онищенко. - Полтава: ПолтНТУ, 2014. - 271 с.
21. Варналій З.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія / З.С. Варналій, Д.Д. Буркальцева, О.С. Саенко. - К.: Знання України, 2011. - 299 с.

22. Височина А. В. Бюджетна політика України: сучасний стан, проблеми та перспективи / А. В. Височина // Вісник Української академії банківської справи. – 2015. – №2. – С. 17-21.
23. Горбач Д. Як уряди перетворюють бюджетний пасок на зашморг / Д. Горбач, В. Кузик // Дзеркало тижня. Україна". – 2015. - № 5. – С.8-9.
24. Горбулін В.П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: монографія / В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. - К.: НІСД, 2010. - 288 с.
25. Городецкий А. Формирование единой системы государственного финансового контроля / Городецкий А., Морукова А. // Вопросы экономики. - 2004. – №1. – С. 85–97.
26. Грабчук О. М. Трансформації концептуальних засад бюджетної політики України / О. М. Грабчук, І. А. Валуйський // Економіка розвитку. - 2017. - № 3. - С. 14-19.
27. Данілян О. Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації: навч. посіб. / О. Г. Данілян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. – Харків: Фоліо, 2002. – 285 с.
28. Деменок О.В. Бюджетна безпека України як одна з складових фінансової безпеки держави / Деменок О.В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.rusnauka.com/7\\_NND\\_2009/Economics/43052.doc.htm](http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Economics/43052.doc.htm)
29. Деменюк О. Бюджетна безпека України як складова фінансової: стан та перспективи / О. Деменюк, В. Глухова // Наука й економіка. Фінансова система. – 2010. – №1 (17). – С.18-23.
30. Дем'янишин В. Г. Формування і реалізація бюджетної доктрини України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / В. Г. Дем'янишин. – Тернопіль: Тернопіл. нац. ун-т 2010. – 35 с.
31. Державна служба статистики України: офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

32. Дехтяр Н. А. Особливості формування та реалізації бюджетної політики України у сфері державних видатків / Н. А. Дехтяр // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2014. - Вип. 38. - С. 124-133.
33. Длугопольський О.В. Фіскальна консолідація як реакція на світову фінансово-економічну кризу: особливості застосування правил і норм у країнах ЄС та Латинської Америки / О.В. Длугопольський // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Економіка. - 2013. - Вип. 23. - С. 26-38.
34. Довгань Л.П. Теорія і практика фінансування дефіциту державного бюджету України на сучасному етапі / Л.П. Довгань, І.О. Пімонова // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2012. - № 1. - С. 118-125
35. Єрмошенко М.М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення: монографія / М.М. Єрмошенко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 309 с.
36. Загородній А.Г. Фінансово–економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
37. Заїчко І. В. Бюджетна політика України – важіль формування ефективної структури видатків / І. В. Заїчко // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. - 2015. - № 1. - С. 148-157.
38. Залізко Н.М. Механізм управління бюджетною безпекою / Н.М. Залізко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 10. – С.787-791.
39. Зверук Л. А. Бюджетна безпека як важливий пріоритет розвитку бюджетної системи України / Л. А. Зверук, О. Г. Білик // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки. - 2017. - № 2. - С. 35-39.
40. Кишакевич Б.Ю. Формування системи фінансової безпеки України в умовах глобалізації / Б.Ю. Кишакевич // Науковий вісник НЛТУ

- України. – 2012. – Вип. 22.7. – С. 204-209.
41. Ковальчук С.В. Фінанси. Навч. посібник / С.В. Ковальчук, І.В. Форкун. - Львів: Новин Світ - 2000. - 2006. - 568 с.
  42. Ковпак Е.В. Системні характеристики бюджетної безпеки держави. / Е.В. Ковпак // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Вип. 19. – С.25-29.
  43. Колісник О. Управління бюджетним дефіцитом / О.Колісник // Світ фінансів. – 2005. – № 3–4 (4–5) – С. 102–110.
  44. Корен Н.В. Аналіз та оцінка бюджетних ризиків в контексті підвищення рівня фінансової безпеки держави / Н.В. Корен. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/byudz\\_ryzyky-83060.pdf](http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/byudz_ryzyky-83060.pdf)
  45. Кудряшов В.П. Фіскальна консолідація та її впливи / В.П. Кудряшов // Економіка України. - 2013. - №9. - С. 31-46.
  46. Кулінська А. В. Бюджетна безпека як умова досягнення національних соціально-економічних інтересів / А. В. Кулінська // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 4. - С. 29-34.
  47. Куценко Т. Ф. Гарантування бюджетної безпеки як стратегічний пріоритет сучасних економічних реформ в Україні / Т. Ф. Куценко, П. Г. Мартінович // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. - 2015. - Вип. 10. - С. 79-83.
  48. Куценко Т.Ф. Формування ефективної моделі бюджетної безпеки України з урахуванням стандартів ЄС у сфері державних фінансів / Т.Ф. Куценко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 4. – С.181-188.
  49. Лисяк Л. В. Концептуальні засади бюджетної політики у сфері державних видатків / Л. В. Лисяк // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип. 19. – С. 358–364.
  50. Луцик-Дубова Т.О. Проблеми бюджетної безпеки держави / Т.О.

- Луцик-Дубова // Економічний аналіз: зб. наук. праць. – 2013. – Том 13. – С. 174–182.
51. Макогон В. Пріоритети сучасної бюджетної політики України / В. Макогон // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. - 2011. - № 3. - С. 50-57.
  52. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Затверджені Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 9 жовтня 2013 року № 1277. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://cct.com.ua/2013/29.10.2013\\_1277.htm](http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm).
  53. Михайленко С. В. Оцінка індикаторів впливу на бюджетну безпеку держави С. В. Михайленко, Д. А. Козак // Формування ринкових відносин в Україні. - 2014. - № 7. - С. 8-12.
  54. Михайленко С. В. Розвиток бюджетного менеджменту в Україні / С. В. Михайличенко // Фінанси України. - 2011. - № 3. - С. 81-91.
  55. Мярковський А. Бюджетна політика як складова соціально-економічного розвитку країни / А. Мярковський, І. Чугунов // Вісник Київського національного університету. - 2010. - № 5. - С. 5-15.
  56. Огонь Ц.Г. Доходи бюджету України: теорія і практика / Ц.Г. Огонь. - К.: Київ. нац. економ. ун-т, 2003. - 579 с.
  57. Онищенко С. В. Аналіз стану та динаміки дефіциту Державного бюджету України / С. В. Онищенко, Я. С. Голян // Вісник Одеського нац. університету. – 2015. – Т.20, вип. 1/1. – С. 136-139.
  58. Онищенко С. В. Засади формування ефективної державної політики, орієнтованої на забезпечення бюджетної безпеки / С.В. Онищенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2015. - Вип. 2. - С. 81-85.
  59. Онищенко С. В. Сучасні тенденції бюджетної безпеки України / С. В. Онищенко, Я. С. Голян // Економіка і регіон. - 2015. - № 3. - С. 96-102.
  60. Опарін В. М. Фінанси: загальна теорія: навч. посіб. – 4-те вид. / В. М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2007. – 240 с.

- 61.Пасічний М. Д. Бюджетно-податкова політика у країнах ЄС із трансформаційною економікою / М. Д. Пасічний // Економіка розвитку. – 2017. – № 2 (82). – С. 30–39.
- 62.Пасічник Ю. В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / Ю. В. Пасічник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 523 с.
- 63.Перчук О. В. Передумови та напрямки модернізації бюджетної політики України на сучасному етапі / О. В. Перчук // Економічний вісник університету. - 2015. - Вип. 25(1). - С. 185-190.
- 64.Петричко М. М. Оцінка рівня бюджетної безпеки України: проблеми та шляхи вирішення / М. М. Петричко // Економічний простір. - 2015. - № 97. - С. 140-148.
- 65.Піхоцький В. Ф. Ефективність бюджетної політики як інструмент соціально-економічного розвитку України / В. Ф. Піхоцький // Фінанси України. - 2010. - № 3. - С. 30-37.
- 66.Постоленко Ю. П. Бюджетна безпека як ключова складова фінансової та економічної безпеки / Ю. П. Постоленко // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2011. - Вип. 3. - С. 121-126.
- 67.Проект Основних напрямів бюджетної політики на 2018 - 2020 роки від 15.06.2017 р. № 6591. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/DH53300A.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DH53300A.html)
- 68.Рибак С. Бюджетна стратегія: українські реалії та зарубіжний досвід / С. Рибак // Економіст України. - 2011. - № 8. - С. 40-45.
- 69.Ромащенко Т.Д. Экономическая безопасность: методология системного анализа и российские реалии / Т.Д. Ромащенко // Вестник РУДН. Серия «Экономика». – 2002. – № 1 (8). – С. 91–102.
- 70.Савицька О. Оцінка та шляхи забезпечення фінансової безпеки України / О. Савицька // Економічний форум. – 2012. – №3. – С. 5–15.
- 71.Сенчагов В. Бюджетная политика и ее роль в обеспечении экономического роста / В. Сенчагов // Вопросы экономики. – 2007. –

№5. – С. 65–80.

72. Сергієнко Л. К. Шляхи підвищення ефективності бюджетної політики України в умовах інтеграційних процесів / Л. К. Сергієнко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2013. - № 11. - С. 68-72.
73. Сибірянська, Ю. В. Інноваційні підходи до прогнозування і планування доходів бюджету / Ю. В. Сибірянська, Г. М. Котіна // Фінанси України. - 2011. - № 2 (183). - С. 72-85.
74. Соколов Ю.А. Бюджетная безопасность Российской Федерации / Ю.А. Соколов // Наука и экономика: научно-информационный журнал. – 2010. – № 4(4). – С. 45-48.
75. Соловйов В.І. Фінансова безпека як основоположний фактор незалежності держави / В.І. Соловйов // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу – 2011. – №3(15). – С. 147-152.
76. Соловйова Ю. М. Пропозиції щодо підвищення ефективності бюджетної політики України в умовах системної трансформації суспільства / Ю. М. Соловйова // Економіка і регіон. - 2012. - № 6. - С. 156-160.
77. Стефанюк І. Б. Актуальні аспекти міжбюджетних відносин у світі нової редакції Бюджетного кодексу України / І. Б. Стефанюк, Н. Е. Крисюк // Фінанси України. - 2011. - № 2 (183). - С. 86-96.
78. Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020": схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
79. Сухоруков А.І. Сучасні проблеми фінансової безпеки України: монографія / А.І. Сухоруков. – К.: НІПМБ, 2005. – 140 с.
80. Сухоруков А.І. Фінансова безпека держави: навч. посібн. / А.І. Сухоруков, О.Д. Ладюк. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.
81. Федосов В. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями / В. Федосов, В. Опарін, С. Львовчкін / за наук. ред. В. Федосова. - К.: Київ. нац. економ. ун-т, 2012. - 387 с.

82. Фролов С.М. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. / С.М. Фролов, О.В. Козьменко, А.О. Бойко. - Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 334 с.
83. Червінська О. С. Аналіз податкового навантаження в Україні та шляхи його оптимізації / О. С. Червінська, О. В. Коваль // Науковий вісник НЛТУ України. - 2014. - Вип. 24.6. - С. 307-313.
84. Швайко М. Л. Бюджетна політика України в сучасних умовах / М. Л. Швайко // Социальная экономика. - 2013. - № 2-3. - С. 144-149.
85. Шевченко Г. Л. Інтерференція бюджетних циклів як джерело загроз бюджетній безпеці держави / Г. Л. Шевченко. – К.: Техніка, 2008. – 260 с.
86. Штулер І. Ю. Бюджетна та боргова політика України: взаємозв'язок в умовах невизначеності / І. Ю. Штулер // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - Вип. 16(3). - С. 35-38.
87. Юрій С. Бюджет, бюджетна доктрина та бюджетна політика держави: сучасна парадигма, іманентний детермінізм, реалії і перспективи / С. Юрій, В. Дем'янишин // Світ фінансів. - 2010. - № 4. - С. 7-29.
88. Юрій С.І. Фінанси / С.І. Юрій, В.М. Федосов. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
89. Юрій С.І. Фінанси: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. / за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2012. – 687 с.
90. Яковенко Т. М. Правові механізми управління бюджетною безпекою / Т. М. Яковенко // Закарпатські правові читання. – 2017. – Вип. 1. – С.225-231.